

Z. Br.

"Zdobnictwo okrętowe. Szkice", Zofia Drapella, Gdynia 1963 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 10/3, 429

1965

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Nie uwzględniono (z jednym wyjątkiem) pisarzy marynistów, chyba że pisarze ci byli jednocześnie marynarzami, jak P. Loti, H. Melville oraz E. Sue, lekarz marynarki do 1829 r., który następnie napisał 5-tomową pracę naukową *Histoire de la marine française*, a dopiero później zasłynął jako powieściopisarz⁴.

W odkryciach geograficznych brała udział spora liczba Francuzów i w biogramach wielu marynarzy słownik zaznaczył tę działalność; oprócz tego podano ok. 20 nazwisk żeglarzy, którzy zapisali się wyłącznie w historii odkryć geograficznych.

Francuzi w ogóle dominują w tym słowniku, choć nie zatytułowano go przecież „Słownik marynarki francuskiej“. A więc na 613 wymienionych postaci — Francuzów jest aż 550, w tym ok. 80 uczonych, techników, lekarzy. Wśród nie-Francuzów jest tylko jeden nie-marynarz (Anglik J. Joessel, 1831—1898, specjalista w dziedzinie maszyn parowych, interesujący się także torpedami i systemem wentylacji okrętów). Są tu m. in. oficerowie marynarki wojennej, znani z wynalazków czy badań naukowych, inżynierowie lub kierownicy stoczni. Ponadto — ok. 25 żeglarzy-odkrywców i organizatorów podróży odkrywczych.

Znajdujemy tu: 30 Anglików (w tym 10 odkrywców), 7 Amerykanów (w tym polarnicy: R. Byrd i R. A. Peary); tyłuż Portugalczyków (wszyscy odkrywcy), 4 Niemców; pozostałe 15 postaci — to Hiszpanie, Włosi, Grecy, Holendrzy i Japończycy oraz Norweg, Szwed, Węgier i Rosjanie.

Proporcje te nie są właściwe, niewłaściwy jest dobór nazwisk i niesłuszne jest ograniczenie prawie wyłącznie do marynarzy. Słownik nie uwzględnił np. A. Piccarda, A. Kryłowa oraz innych niefrancuskich wybitnych badaczy morza, wynalazców i techników. Powinien był wymienić i S. Drzewieckiego, przez pewien czas związanego zresztą właśnie z Francją. Nie ma tu żeglarzy-odkrywców np. rosyjskich i duńskich. Spośród zasłużonych skandynawskich polarników wybrano tylko dwóch: R. Amundsena i N. Nordenskjölda. Natomiast uwzględniono także np. postacię, jak admirał Horthy — regent Węgier, admirał K. Doenitz (obok trzech innych admirałów niemieckich), a na reprezentanta rosyjskiej historii morskiej wybrano admirała A. Kołczaka.

Szkoda, że autor, decydując się na umieszczenie w słowniku biograficznym także nie-Francuzów, nie potrafił dokonać odpowiedniego wyboru postaci. Szkoda tym większa, że *Słownik marynarki* jest przedsięwzięciem popularyzacyjnym opartym o ciekawą, atrakcyjną koncepcję.

Zygmunt Brocki

NOTATKI BIBLIOGRAFICZNE

Zofia Drapella, *Zdobnictwo okrętowe. Szkice*. Gdynia 1963, ss. 58, ilustr. 71 (wydawnictwo powielone).

Brozura Z. Drapelli, wydana w serii *Materiałów szkoleniowych harcerskiego kręgu morskiego*, zawiera 13 szkiców z historii budownictwa okrętowego. Szkice — z rysunkami autorki — są poświęcone zdobnictwu dziobów, ruf, burt, furt artyleryjskich i innych elementów okrętu od czasów najdawniejszych.

Z. Br.

⁴ Wśród utworów Suego znajdują się również powieści morskie, o czym nie ma wzmianki w książce B. Miazgowskiego *Morze w literaturze polskiej* (Gdynia 1963), choć w rozdziale tej książki *Morze w literaturze światowej* autor wymienił ponad 25 francuskich pisarzy marynistów.